

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 1.10.2003
COM(2003) 579 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη

Επενδύοντας στα δίκτυα και τη γνώση για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Ενδιάμεση έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη

Επενδύοντας στα δίκτυα και τη γνώση για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Ενδιάμεση έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Το πεδίο, η κλίμακα και ο αντίκτυπος της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη:	4
2.1	Γιατί δίνεται έμφαση στα δίκτυα και τη γνώση;.....	4
2.2	Τα σημερινά επίπεδα επενδύσεων και η κλίμακα των προβλεπόμενων πρόσθετων επενδύσεων	6
3.	Προώθηση της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη: εξελίξεις από τον Ιούλιο του 2003	9
3.1	Εξελίξεις πολιτικής από τον Ιούλιο του 2003	9
3.2	Κινητοποίηση χρηματοδοτικών πόρων.....	11
4.	Συστάσεις για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ένας «χάρτης πορείας» για τη γνώση και τα δίκτυα		19
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Συνοπτική παρουσίαση των δράσεων/αναφορά των σχετικών πόρων της ΕΕ		21

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη Θεσσαλονίκη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενστερνίστηκε *“την πρόθεση της Επιτροπής να αναλάβει πρωτοβουλία σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης και της ολοκλήρωσης μέσω της αύξησης των συνολικών επενδύσεων και της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ) και σε μεγάλα σχέδια έρευνας και ανάπτυξης (E&A)”*. Κάλεσε την ιταλική προεδρία να συνεχίσει τις σχετικές προσπάθειες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη στην ενέργεια αυτή μέσα σ' ένα κλίμα αποτελμάτωσης της ανάπτυξης, μείωσης της εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, υποχώρησης των επενδύσεων και εμφάνισης σημείων κυκλικής αύξησης της ανεργίας.

Η Ένωση παραμένει οριακά στο μεταίχμιο της ανάπτυξης, χρειάζεται όμως κάτι περισσότερο. Η στρατηγική της Λισσαβώνας προβλέπει το σωστό "χάρτη πορείας" που θα δώσει στην Ευρώπη τη δυνατότητα να επανέλθει σε τροχιά ισχυρής βιώσιμης ανάπτυξης και μεγαλύτερης συνοχής. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται από την εν λόγω στρατηγική πρέπει να εφαρμοστούν στο σύνολό τους με αποφασιστικότητα, ρηξικέλευθο πνεύμα και ισχυρή πολιτική βούληση, ούτως ώστε να επιτευχθεί βιώσιμη ανάκαμψη της ανάπτυξης.

Η Επιτροπή, με την παρούσα πρότασή της σχετικά με την ανάληψη μιας πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη, επισημαίνει και προωθεί ορισμένα βασικά στοιχεία της στρατηγικής της Λισσαβώνας και καλεί τα άλλα ευρωπαϊκά όργανα και τα κράτη μέλη να αγωνιστούν για την επιτυχία της. Η Επιτροπή και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών πρέπει, στην παρούσα οικονομική συγκυρία, να δώσουν ένα ισχυρό σήμα οικονομικής διακυβέρνησης για να τονώσουν την εμπιστοσύνη στις οικονομικές δυνατότητες της Ένωσης και να εδραιώσουν την οικονομική ανάπτυξη. Με την παρούσα πρωτοβουλία, μπορούν επίσης να προσανατολίσουν σε μια περισσότερο συγκεκριμένη κατεύθυνση τη στρατηγική της Λισσαβώνας, αντιμετωπίζοντας τα κενά που παρουσιάζουν σήμερα οι υλικές υποδομές και οι υποδομές της γνώσης στην Ευρώπη, επιδιώκοντας να δώσουν μια επιλεκτική ώθηση στις επενδύσεις και βελτιώνοντας το κανονιστικό περιβάλλον και τη δημόσια υποστήριξη, ούτως ώστε να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να καινοτομούν και να επενδύουν.

Η Επιτροπή σκιαγράφησε το πρώτο περίγραμμα αυτής της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη στις αρχές Ιουλίου¹. Το έγγραφο της Επιτροπής προσδιορίζει τα οικονομικά, κανονιστικά και άλλα εμπόδια τα οποία πολύ συχνά λειτουργούν ανασταλτικά και καθυστερούν τις επενδύσεις, και ιδίως τις ιδιωτικές επενδύσεις στα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ), στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία.

Η Επιτροπή προτείνει να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις υπέρ των δικτύων και της γνώσης, δημιουργώντας το κατάλληλο κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο, καλώντας τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν το αίτημα που είχε διατυπώσει στα πλαίσια των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών του 2003² για συνέχιση του αναπροσανατολισμού των δημόσιων δαπανών τους χωρίς αύξηση των συνολικών δημόσιων προϋπολογισμών και κάνοντας την καλύτερη δυνατή χρήση της υπάρχουσας κοινοτικής

¹ Πρωτοβουλία για την προώθηση της ανάπτυξης: επενδύσεις στα διευρωπαϊκά δίκτυα και σε μεγάλα σχέδια E&A, SEC(2003) 813, 09.07.2003.

² COM(2003) 170 τελικό/2 της 24.07.2003.

χρηματοδότησης υπέρ ενός κοινού προγράμματος επενδύσεων στο φυσικό και το ανθρώπινο κεφάλαιο και τη γνώση, επενδύσεων ειδικά προσανατολισμένων στην τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Τα κράτη μέλη συμερίζονται τις ανησυχίες από τις οποίες εμπνέεται η πρωτοβουλία της Επιτροπής και, αμέσως μετά τη σύνοδο της Θεσσαλονίκης, άρχισαν να εκπονούν συγκεκριμένες προτάσεις δράσης. Η Ιταλία παρουσίασε τις ιδέες της πριν από το καλοκαίρι, δίνοντας κυρίως έμφαση στην ενίσχυση των συγκοινωνιακών συνδέσεων. Η Γαλλία και η Γερμανία, σε κοινό διάβημά τους το Σεπτέμβριο, επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους στις μεταρρυθμίσεις της Λισσαβώνας και προσδιόρισαν δέκα προγράμματα επενδύσεων, με άξονες τις τηλεπικοινωνίες και τα ευρυζωνικά δίκτυα, την έρευνα και την ανάπτυξη, τις συγκοινωνιακές συνδέσεις και την περιβαλλοντική ανάπτυξη.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζουμε είναι να φέρουμε την Ένωση στην καλύτερη δυνατή θέση για να οικοδομήσει το μέλλον της. Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη αποτελεί μια μορφή συνεργασίας για την πραγματοποίηση επενδύσεων στα δίκτυα και τη γνώση και, κατά συνέπεια, μπορεί "να κάνει τη διαφορά" και να επιτρέψει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, και ιδίως στις επιχειρήσεις και τους πολίτες, να εκφράσουν την εμπιστοσύνη τους στο μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό δυναμικό της διευρυμένης και ολοκληρωμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή, κατά την κατάρτιση των επόμενων δημοσιονομικών προοπτικών, θα αξιολογήσει επίσης τις περισσότερο μακροπρόθεσμες συνέπειες που θα έχει η παρούσα πρωτοβουλία για την ανάπτυξη στις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις.

Στην παρούσα ενδιάμεση έκθεση, η Επιτροπή:

- υπενθυμίζει το πεδίο, την κλίμακα και τον πιθανό αντίκτυπο των απαιτούμενων επενδύσεων·
- παρουσιάζει την πρόοδο που επιτελέστηκε όσον αφορά τις επιμέρους ενέργειες που περιγράφονται στο έγγραφο του Ιουλίου·
- διατυπώνει συστάσεις για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου.

2. ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Η ΚΛΙΜΑΚΑ ΚΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:

2.1 Γιατί δίνεται έμφαση στα δίκτυα και τη γνώση;

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη δίνει έμφαση στους βασικούς τομείς επενδύσεων σε έργα υποδομής, που θα διευκολύνουν και θα ενισχύσουν την όλη δέσμη οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται από τη στρατηγική της Λισσαβώνας. Κινητοποιώντας επενδυτικούς πόρους μέσα σε ένα σταθερό μακροοικονομικό πλαίσιο σε δύο τομείς βασικής σημασίας που επισημάνθηκαν στη Λισσαβώνα - τα δίκτυα και τη γνώση -, η Ένωση μπορεί να στείλει ένα ισχυρό μήνυμα υπέρ των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων. Οι κυριότερες θετικές βραχυπρόθεσμες συνέπειες στην ανάπτυξη θα προέλθουν από τη συμβολή της πρωτοβουλίας στην τόνωση της εμπιστοσύνης στις δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεσοπρόθεσμα, η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων θα αποφέρει οφέλη τα οποία θα προκύψουν από την εξοικονόμηση χρόνου σε επίπεδο παραγωγής και μεταφοράς, από τις βελτιώσεις της ποιότητας, από την επιτάχυνση του ρυθμού της καινοτομίας και από τη διεύρυνση των επιλογών όσον αφορά τις δυνατότητες γεωγραφικής εγκατάστασης. Τέλος, θα υπάρξει ένας ακόμη θετικός αντίκτυπος που αφορά τη συνοχή στη διευρυμένη Ένωση, διότι οι χώρες και οι περιφέρειες που στερούνται επαρκούς

υποδομής ή έχουν περιορισμένη πρόσβαση στη γνώση και την καινοτομία θα έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε έναν πραγματικά ολοκληρωμένο οικονομικό χώρο της γνώσης.

Μια πρώτη ανάλυση την οποία διενήργησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με τη βοήθεια οικονομετρικών μοντέλων δείχνει ότι η αύξηση των δημόσιων επενδύσεων κατά μία μονάδα του ΑΕγχΠ θα μπορούσε αρχικά να οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 0,6%, ενώ αυτή η αύξηση θα φτάσει μεσοπρόθεσμα περίπου στο 1%, αν η προσπάθεια μπορέσει να διατηρηθεί και οι ευνοϊκές συνθήκες διατηρηθούν³. Όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία, η επίτευξη του στόχου του 3% του ΑΕγχΠ για την Ε&Α θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 0,5% και σε 400.000 επιπλέον θέσεις εργασίας κάθε έτος⁴.

- Η δημιουργία πιο ολοκληρωμένων αγορών ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και μεταφορών θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη οικονομική ανταγωνιστικότητα και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης, αλλά θα υποστηρίξει και την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, π.χ. με τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η προώθηση των σχεδίων ΔΕΔ-Μ (διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών) αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικά οφέλη για την οικονομία της Ένωσης και για την κοινωνία, τα οποία εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να ανέλθουν μακροπρόθεσμα σε αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 0,23%. Οι απώλειες που οφείλονται στις κυκλοφοριακές συμφορήσεις υπολογίζονται σε 0,5% του ΑΕγχΠ περίπου, ενώ οι καθυστερήσεις στις επενδύσεις σε ΔΕΔ στον τομέα των μεταφορών κοστίζουν στην οικονομία τουλάχιστον 8 δισ. ευρώ ετησίως σε απώλειες χρόνου και είναι υπεύθυνες για το 2% των εκπομπών ρύπων από μεταφορικά μέσα⁵.
- Οι επενδύσεις σε έργα υποδομής προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για την τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Το πρόγραμμα GALILEO, που αποτελεί το πρώτο συγκεκριμένο στοιχείο μιας κοινοτικής διαστημικής πολιτικής, είναι εύγλωττο παράδειγμα. Η παροχή δημόσιων κεφαλαίων της τάξεως των 2 δισεκατομμυρίων ευρώ αναμένεται να δημιουργήσει μια νέα αγορά αξίας αρκετών εκατοντάδων δισεκατομμυρίων ευρώ, πράγμα που θα οδηγήσει στη δημιουργία αρκετών εκατοντάδων χιλιάδων νέων θέσεων απασχόλησης.
- Οι ευρυζωνικές επικοινωνίες και οι νέες υπηρεσίες τις οποίες καθιστούν δυνατές οι υποδομές αυτού του είδους θα αποτελέσουν σημαντική πηγή δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στη βιομηχανία και στον τομέα των υπηρεσιών, θα δώσουν ώθηση για την επιτάχυνση της τεχνολογικής καινοτομίας και θα αποτελέσουν τη «ραχοκοκαλιά» της οικονομίας της γνώσης. Η εκτεταμένη διαθεσιμότητα ευρυζωνικής υποδομής θα έχει επίσης αντίκτυπο στην ανάπτυξη, βελτιώνοντας την ποιότητα των υπηρεσιών που αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο εργάζονται οι επιχειρήσεις και οι δημόσιοι διοικητικοί φορείς.

³ Οι προσομοιώσεις αυτές έχουν ως βάση την παραδοχή ότι δεν υπάρχει σημαντικός παραγκωνισμός άλλων εναλλακτικών επενδύσεων και ότι οι πρόσθετες δαπάνες δεν συνεπάγονται αύξηση του δημόσιου ελλείμματος. Η χρηματοδότηση ενός σημαντικού ποσού πρόσθετων δημόσιων επενδύσεων μέσω του ελλείμματος θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιο περιοριστικές νομισματικές συνθήκες και/ή στη μείωση της κατανάλωσης, διότι οι καταναλωτές θα ήταν δυνατόν να προεξοφλήσουν αύξηση των φόρων στο μέλλον, πράγμα που θα εξασθενίσει τις θετικές συνέπειες που θα είχαν οι δημόσιες επενδύσεις στην ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής “Επενδύοντας στην έρευνα: ένα σχέδιο δράσης για την Ευρώπη”, COM(2003) 226 της 30.04.2003.

⁵ Μελέτη της ΝΕΑ σχετικά με τη διευρυμένη αξιολόγηση αντικτύπου της πρότασης για τροποποίηση των κατευθυντήριων γραμμών των ΔΕΔ-Μ· 01.10.2003.

- Η προώθηση των επενδύσεων στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία⁶ μέσω της δημιουργίας του ενδεδειγμένου κανονιστικού, πολιτικού και χρηματοοικονομικού πλαισίου στην Ένωση και σε εθνικό επίπεδο θα υποστηρίξει πολύ σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και θα συμβάλει στη διασφάλιση υψηλών επιπέδων ανάπτυξης και απασχόλησης, σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισσαβώνας.

Ωστόσο, η ανάπτυξη αυτών των τομέων πρέπει να συμβαδίζει με την προώθηση ολόκληρου του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της Ένωσης. Επικεντρώνοντας τις προσπάθειές μας σε σαφώς καθορισμένους επενδυτικούς στόχους, θα συμβάλουμε στην εξασφάλιση της επίτευξης αποτελεσμάτων και στην αύξηση της αξιοπιστίας αυτής της προσπάθειας.

2.2 Τα σημερινά επίπεδα επενδύσεων και η κλίμακα των προβλεπόμενων πρόσθετων επενδύσεων

Η παρούσα ενδιάμεση έκθεση παρουσιάζει την πρόοδο που έχει επιτελεστεί μέχρι σήμερα και τις ανάγκες που υπάρχουν όσον αφορά ολόκληρη τη δέσμη επενδυτικών προτάσεων - και τη χρηματοδότησή τους - που θα παρουσιάσει η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο.

2.2.1 Διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Η πρόοδος που σημειώθηκε από το 1996 όσον αφορά την εφαρμογή του δικτύου ΔΕΔ-Μ ήταν άνιση. Η ικανοποιητική πρόοδος την οποία σημείωσε η ολοκλήρωση των εθνικών τμημάτων των σχεδίων ΔΕΔ-Μ αντισταθμίστηκε από καθυστερήσεις στις διακρατικές συνδέσεις, και ιδίως στα διασυνοριακά τμήματα, κυρίως στο σιδηροδρομικό τομέα. Ενώ έως το 2010 θα έχουν ολοκληρωθεί όλα σχεδόν τα οδικά σχέδια ΔΕΔ, αντίθετα το ποσοστό ολοκλήρωσης των σιδηροδρομικών συνδέσεων ΔΕΔ μόλις θα φτάνει το 50% περίπου.

Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από προηγούμενες πρωτοβουλίες για τα ΔΕΔ, φαίνεται ότι τα κυριότερα αίτια των καθυστερήσεων (κατά μέσο όρο πέντε έτη) που παρατηρούνται στα σχέδια αυτά και, κατά συνέπεια, του αργού ρυθμού προόδου τους, είναι τα εξής:

- η έλλειψη συντονισμού των δομών, μεθόδων και μέσων, πράγμα που οδηγεί συχνά σε άνιση πρόοδο και κατακερματισμό των προσπαθειών, ιδίως κατά την εφαρμογή διασυνοριακών σχεδίων. Η Επιτροπή προτείνει την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού με την καθιέρωση της δήλωσης ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και με τον ορισμό ενός ‘συντονιστή’⁷.
- η βραδεία έως πρόσφατα πρόοδος στο άνοιγμα των σιδηροδρομικών δικτύων στον ανταγωνισμό, πράγμα που απέτρεπε τους επενδυτές από βασικά σχέδια προτεραιότητας·
- συχνά τα οφέλη που προκύπτουν από τη δημιουργία διεθνών δικτύων αγνοήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τους εθνικούς δημόσιους επενδυτές, διότι δεν

⁶ Ενώ τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης επικεντρώνονται σε «μεγάλα σχέδια E&A», η Επιτροπή πιστεύει ότι η έμφαση στη γνώση πρέπει να διευρυνθεί, ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνει και την παροχή υποστήριξης στην καινοτομία και τις καινοτόμες επιχειρήσεις. Το τρίτο στοιχείο της παρούσας πρωτοβουλίας είναι πλέον «η έρευνα, η ανάπτυξη και η καινοτομία».

⁷ COM(2003)564, που εκδόθηκε την 01.10.2003.

τους πρόσφεραν καμία αντιστάθμιση υπό μορφή κατάλληλου επιμερισμού των βαρών. Οι κυβερνήσεις της Γερμανίας και της Γαλλίας επισήμαναν επίσης το πρόβλημα προτείνοντας τη σύνδεση των δύο εθνικών σιδηροδρομικών δικτύων μεγάλης ταχύτητας.

Σε συνέχεια των εργασιών της ομάδας υψηλού επιπέδου που προεδρεύεται από τον κ. Van Miert, η Επιτροπή υπέβαλε νέα πρόταση, με την οποία συμπλήρωσε τον κατάλογο προτεραιοτήτων, τόσο από απόψεως γεωγραφικής κάλυψης όσο και πεδίου εφαρμογής («θαλάσσιοι αυτοκινητόδρομοι», GALILEO). Το συνολικό ύψος των επενδύσεων που απαιτούνται για τη δημιουργία αυτών των συνδέσμων ανέρχεται σε 220 δισ. ευρώ έως το 2020. Το 75% του ποσού αυτού απαιτείται έως το 2010 και το 40% πριν από το 2006. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η εξεύρεση καινοτόμων χρηματοοικονομικών λύσεων και η εκδήλωση σαφούς πολιτικής δέσμευσης, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η συγκέντρωση χρηματοδοτικών πόρων, τόσο ιδιωτικών όσο και δημόσιων.

2.2.2 Ευρεία ζώνη και ηλεκτρονικά ΔΕΔ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε ως στόχο να εξασφαλίσει την εκτεταμένη πρόσβαση στις ευρυζωνικές επικοινωνίες έως το 2005. Σήμερα υπάρχουν περίπου 17,5 εκατ. ευρυζωνικές συνδέσεις σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση (δύο φορές περισσότερες απ' ό,τι τον Ιούλιο του 2002).

Όσον αφορά τις κινητές υπηρεσίες τρίτης γενιάς, που παρέχουν κινητή σύνδεση υψηλής ταχύτητας με το Internet, η διάθεση υπηρεσιών αυτού του είδους στην αγορά βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο⁸, πράγμα που αντανακλά την οικονομική αβεβαιότητα που επικράτησε στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας κατά την τελευταία διετία.

Στην περίπτωση των ευρυζωνικών επικοινωνιών, οι επενδύσεις κατευθύνονται κυρίως από τη βιομηχανία, προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση στην αυξανόμενη ζήτηση από την πλευρά της αγοράς. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές μπορούν να συμβάλουν στην τόνωση τόσο της προσφοράς - ιδίως στις απομονωμένες, αγροτικές ή μειονεκτούσες περιφέρειες - όσο και της ζήτησης. Τα διαρθρωτικά ταμεία μπορούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο ως προς το θέμα αυτό. Για την περίοδο 2000-2006 προβλέπεται προϋπολογισμός περίπου 5,5 δισ. ευρώ για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας.

Επιπροσθέτως, το σχέδιο δράσης eEurope 2005 καθώς και ορισμένα ειδικά προγράμματα που προωθούν την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και περιεχομένου διαδραματίζουν επίσης κάποιο ρόλο όσον αφορά την τόνωση της ζήτησης και τη διαμόρφωση των όρων πραγματοποίησης επενδύσεων. Η πρωτοβουλία για την ανάπτυξη επισήμανε ιδιαίτερα, στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα για τα ηλεκτρονικά ΔΕΔ (eTENS), το οποίο αναπροσανατολίστηκε με σκοπό την καλύτερη υποστήριξη των στόχων του σχεδίου δράσης eEurope 2005. Το εν λόγω πρόγραμμα παρέχει οικονομική υποστήριξη (400 εκατ. ευρώ) σε διάστημα πέντε ετών για την ανάπτυξη νέων πιθανών υπηρεσιών και εφαρμογών σε τομείς από την "ηλεκτρονική" υγεία έως την "ηλεκτρονική" διακυβέρνηση και την "ηλεκτρονική ένταξη" (eInclusion).

⁸

Έως τον Αύγουστο του 2002 τα κράτη μέλη είχαν χορηγήσει συνολικά 62 άδειες τρίτης γενιάς. Ένας φορέας εκμετάλλευσης παρείχε ήδη υπηρεσίες τρίτης γενιάς και ανέφερε ότι διέθετε συνολικά 300.000 συνδρομές σε τρία κράτη μέλη.

Επικεντρώνεται σε σχέδια πρακτικού χαρακτήρα τα οποία είναι σε θέση να τονώσουν τη ζήτηση για ευρυζωνικές υποδομές και περιεχόμενα⁹. Οι κυβερνήσεις της Γερμανίας και της Γαλλίας επισήμαναν επίσης την ανάγκη ψηφιοποίησης των επίγειων τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μεταδόσεων.

2.2.3 Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία

Η μετάβαση σε μια οικονομία της γνώσης βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ωστόσο, παρά τις θετικές πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν σε ορισμένα κράτη μέλη, τα μέτρα που ελήφθησαν για την αύξηση του όγκου των επενδύσεων σε σχέδια έρευνας και τη βελτίωση του σχετικού επενδυτικού περιβάλλοντος ήταν αποσπασματικά και δυσκίνητα. Μάλιστα, σε ορισμένες χώρες το ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την έρευνα μειώθηκε, πράγμα που αντίκειται στο στόχο που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2002 για αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη σε ποσοστό 3% του ΑΕγχΠ. Επιπροσθέτως, τα δύο τρίτα των επενδύσεων αυτών πρέπει να προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα. Η επίτευξη του στόχου του 3% συνεπάγεται την αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων κατά 8% ετησίως και τη δημιουργία άνω του ενός εκατομμυρίου νέων θέσεων απασχόλησης στον επιστημονικό τομέα.

Η γενικευμένη ενίσχυση της ικανότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών να επενδύουν στην έρευνα πρέπει να παραμείνει στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών πολιτικών και των επενδύσεων που τις πλαισιώνουν. Αν και τα τελευταία πρόσφατα στοιχεία (2001) δείχνουν ότι οι συνολικές επενδύσεις E&A στην Ευρώπη των 15 αυξάνουν με βραδύ ρυθμό και φτάνουν το 2% του ΑΕγχΠ (βρίσκονται δηλαδή στο υψηλότερο ιστορικά επίπεδό τους), ωστόσο το μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης (1,3%) παραμένει σαφώς ανεπαρκές για την επίτευξη του στόχου του 3%. Επιπροσθέτως, το χάσμα που χωρίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση με τις Ηνωμένες Πολιτείες όσον αφορά τις επενδύσεις στον τομέα της E&A εξακολούθησε να διευρύνεται, καθώς αυξήθηκε από τα 120 δισ. ευρώ το 2000 στα 140 δισ. ευρώ το 2001. Εξάλλου, σημαντικές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις προειδοποιούν ότι οι περισσότερες από τις πρόσθετες επενδύσεις που προγραμματίζουν να πραγματοποιήσουν στον τομέα της E&A θα γίνουν εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός εάν βελτιωθούν θεαματικά οι όροι υποστήριξης των επενδύσεων αυτών. Διακυβεύεται επίσης η ικανότητα, αφενός, των ΜΜΕ να κάνουν μεγαλύτερη χρήση των δυνατοτήτων μεταφοράς τεχνολογίας και, αφετέρου, των μικρών νεοσύστατων επιχειρήσεων εντάσεως έρευνας να επενδύουν και να καινοτομούν. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή θα εξετάσει την ανάγκη παροχής δημόσιας υποστήριξης σε μικρές νεοσύστατες επιχειρήσεις εντάσεως έρευνας όσον αφορά τον ανταγωνισμό και τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Όσον αφορά την κοινοτική χρηματοδότηση, αν και το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας προβλέπει 17,5 δισ. ευρώ για την έρευνα για διάστημα τεσσάρων ετών, κινητοποιώντας συγχρόνως ιδιωτικούς επενδυτικούς πόρους του ίδιου, όπως υπολογίζεται, ύψους, ωστόσο, οι αριθμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν σε ετήσια βάση μόνο το 7% περίπου των εθνικών δημόσιων δαπανών για την έρευνα και το 5%

⁹ Το πρόγραμμα για τα ηλεκτρονικά ΔΕΔ παρέχει ενίσχυση που μπορεί να φτάσει έως το 50% του κόστους των μελετών σκοπιμότητας για τις εν λόγω υπηρεσίες και, κατ' αρχήν, έως το 10% του κόστους της υλοποίησης των αναγκαίων συστημάτων και υποδομών. Ωστόσο, αυτό το ανώτατο όριο αποδείχθηκε υπερβολικά χαμηλό για να ενθαρρύνει την προσφυγή στην κοινοτική υποστήριξη για τη φάση ανάπτυξης των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, έχει υποβληθεί και εκκρεμεί σήμερα ενώπιον του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρόταση για αύξηση του εν λόγω ορίου στο 30%.

περίπου των δαπανών της βιομηχανίας. Επιπροσθέτως, κατά την περίοδο 2000-2006, τα διαρθρωτικά ταμεία προβλέπεται να διαθέσουν περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη δραστηριοτήτων που συνδέονται με την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη επικεντρώνεται σαφέστερα στις ερευνητικές και τεχνολογικές ανάγκες ορισμένων συγκεκριμένων βιομηχανικών τομέων. Βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε στα πλαίσια της κατάρτισης ενός στρατηγικού προγράμματος έρευνας για την αεροναυτική, τους σιδηροδρόμους και παρόμοιες εν εξελίξει πρωτοβουλίες στους τομείς των νανοτεχνολογιών και των οδικών μεταφορών. Οι πρώτες ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες συγκεντρώνουν τους σημαντικότερους εμπλεκόμενους φορείς με στόχο τον καθορισμό των προτεραιοτήτων του τομέα, τόσο σχετικά με την έρευνα όσο και ευρύτερα, για την επόμενη δεκαετία και μετά από αυτήν. Η πρόσφατη ευρωπαϊκή κοινοπραξία για μια οικονομία του υδρογόνου, που προωθεί τη χρήση εναλλακτικών τεχνολογιών παραγωγής και διανομής ενέργειας και καθαρών οχημάτων, αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα. Οι ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες παρέχουν το πλαίσιο για την ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και την επίτευξη συναίνεσης μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών ερευνητικών φορέων, της βιομηχανίας, των υπεύθυνων για τη χάραξη πολιτικής, των επενδυτών και των πολιτών. Συμβάλλουν στη χάραξη και την εφαρμογή συνεκτικών προσεγγίσεων για την ανάπτυξη βασικών τεχνολογικών τομέων, συνδυάζοντας αποτελεσματικά την έρευνα με μέτρα υλοποίησης, εφαρμογής και ρύθμισης. Με τον τρόπο αυτόν, βοηθούν στη βελτιστοποίηση της απόδοσης των επενδύσεων, στη διασφάλιση της άριστης γνώσης των βασικών τεχνολογιών στην Ευρώπη και στην υποστήριξη της καλύτερης δυνατής χρήσης τους από τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις.

Η προώθηση των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, και ιδίως των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, αποτελεί βασική συνιστώσα της στρατηγικής για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και την επίτευξη των στόχων του Γκέτεμποργκ. Πολλές εταιρείες του τομέα προσκρούουν στο πρόβλημα της ασθενούς κεφαλαιακής τους βάσης. Οι αδυναμίες αυτές πρέπει να αντιμετωπιστούν, ούτως ώστε να αποδεσμευθούν περαιτέρω δυνατότητες ανάπτυξης σε έναν τομέα με υψηλό τεχνολογικό περιεχόμενο και μεγάλο καινοτομικό δυναμικό.

3. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ 2003

Υπήρξαν ορισμένες σημαντικές εξελίξεις πολιτικής όσον αφορά τους ειδικούς τομείς δράσης που επισημάνθηκαν τον περασμένο Ιούλιο. Έγιναν κάποια σημαντικά πρώτα βήματα, πρέπει όμως να ακολουθήσουν και άλλα σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που συνιστάται στο σημείο 4.

3.1 Εξελίξεις πολιτικής από τον Ιούλιο του 2003

Διευρωπαϊκά δίκτυα

- Τον Ιούλιο η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την τροποποίηση του συστήματος της **ευρωβινιέτας**. Η πρόταση αυτή, όταν υιοθετηθεί, αναμένεται να παράσχει μεγαλύτερη ασφάλεια στους επενδυτές, ενώ συγχρόνως θα συμβάλει στην αύξηση της βιωσιμότητας των μεταφορών. Αναμένεται, επίσης, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή ιδιωτικών φορέων σε σχέδια οδικών μεταφορών και να καταστήσει δυνατή την επανεπένδυση των εσόδων που

εισπράττονται από το σύστημα στο συνολικό μεταφορικό δίκτυο. Η πρόταση οδηγίας σχετικά με τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων οδικών τηλεδιοδίων στην Κοινότητα¹⁰ μαζί με το σύστημα Galileo για τη ραδιοπλοήγηση μέσω δορυφόρου θα μειώσουν σημαντικά τα μειονεκτήματα που παρουσιάζουν τα συστήματα διοδίων.

- Η Επιτροπή πρότεινε μια νέα τροποποίηση των **κατευθυντήριων γραμμών και κανόνων χρηματοδότησης για τα σχέδια ΔΕΔ-M**. Η τροποποίηση αυτή θα επικυρώσει τα σχέδια προτεραιότητας που πρέπει να πραγματοποιηθούν στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση, θα επιδιώξει να διασφαλίσει ότι η κοινοτική χρηματοδότηση προσφέρει ελκυστικότερα επενδυτικά κίνητρα αυξάνοντας το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης από 10% σε 30% στην περίπτωση των διασυνοριακών συνδέσεων και θα διευκολύνει τη διαδικασία έγκρισης και συντονισμού των σχεδίων σε διασυνοριακό πλαίσιο.
- Τέλος, η Επιτροπή εξετάζει τη δυνατότητα θέσπισης ενός ειδικού για τα σχέδια ΔΕΔ-M **μηχανισμού κοινοτικής εγγύησης** (βλέπε παρακάτω).

Ευρεία ζώνη και ηλεκτρονικά ΔΕΔ

- Στο τέλος Ιουλίου **άρχισε να ισχύει το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών**, σκοπός του οποίου είναι να τονώσει τον ανταγωνισμό και, με τον τρόπο αυτό, να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες για περαιτέρω επενδύσεις. Η αποτελεσματική εφαρμογή του νέου πλαισίου θα αποτελέσει τώρα κρίσιμο παράγοντα για τη βελτίωση των προοπτικών αυτού του τομέα.
- Τον Ιούλιο επίσης δημοσιεύθηκαν οι επικαιροποιημένες **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων για την υποστήριξη των επενδύσεων σε ευρυζωνικές και άλλες υποδομές επικοινωνιακών δικτύων**. Σκοπός των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών είναι να βοηθήσουν τις περιφέρειες στην αξιολόγηση και την επιλογή πιθανών επενδυτικών σχεδίων, ιδίως ενόψει της προσεχούς ενδιάμεσης εξέτασης των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων και της εν συνεχεία διάθεσης του αποθεματικού απόδοσης - που ανέρχεται σε ποσοστό 4% του συνολικού προϋπολογισμού κάθε προγράμματος.
- Κατά την άτυπη σύνοδό τους στο Viterbo (3-5 Σεπτεμβρίου), οι υπουργοί Τηλεπικοινωνιών επιβεβαίωσαν ότι θα δημοσιεύσουν τις **εθνικές τους στρατηγικές στον τομέα των ευρυζωνικών επικοινωνιών** με στόχο να εξασφαλιστεί, **έως το τέλος του έτους**, πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Internet, όπως ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία

- Το Συμβούλιο ενέκρινε στις 22 Σεπτεμβρίου το **σχέδιο δράσης** της Επιτροπής **"Επενδύοντας στην έρευνα"**¹¹ και κάλεσε τα κράτη μέλη να συμβάλουν στην ταχεία εφαρμογή του.
- Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν αρχίσει εργασίες για τη **συγκριτική αξιολόγηση της προόδου που επιτελείται προς την κατεύθυνση του στόχου του 3%**, για την ανταλλαγή εμπειριών και για την προετοιμασία μεταρρυθμίσεων με αμοιβαία συνεκτικό τρόπο, με στόχο τη λήψη μιας πρώτης σειράς αποτελεσμάτων έως τα μέσα του 2004.
- Στις αρχές Σεπτεμβρίου, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από τις πρώτες ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες, η Επιτροπή αποφάσισε να δρομολογήσει μια **ευρωπαϊκή κοινοπραξία για μια οικονομία του υδρογόνου**, με στόχο να καταρτιστεί ένας «χάρτης πορείας» για το εν λόγω βασικό καύσιμο του μέλλοντος¹². Δημιουργούνται

¹⁰ COM(2003)132 τελικό της 23.4.2003.

¹¹ COM(2003) 226 της 30.04.2003.

¹² Οι εργασίες αυτών των πλατφορμών υποστηρίζονται μέσω του προγράμματος-πλαισίου έρευνας ή θα μπορούσαν να διαρθρωθούν γύρω από ειδικά συγκροτημένες «κοινές επιχειρήσεις». Το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Αεροναυτικής Έρευνας στην Ευρώπη συγκεντρώνει περίπου 30 βασικούς φορείς και

και άλλες τεχνολογικές πλατφόρμες για βασικούς τεχνολογικούς τομείς, ήδη δε καταρτίζεται μια πρώτη έκθεση προόδου.

- Στον τομέα της διαστημικής έρευνας, το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία στις 22 Σεπτεμβρίου σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ η οποία θα αποτελέσει τη βάση για το συντονισμό των επενδύσεων στον εν λόγω βασικό τομέα.
- Συστάθηκε μια ομάδα προσωπικοτήτων, η οποία ανέλαβε να διαμορφώσει ένα όραμα για μια ασφαλή Ευρώπη και να χαράξει κατευθύνσεις σχετικά με τον προσανατολισμό τον οποίο θα έπρεπε να ακολουθήσει στο μέλλον η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας. Το 2004 θα δρομολογηθεί μια προπαρασκευαστική δράση για το **ευρωπαϊκό βιομηχανικό δυναμικό στον τομέα της έρευνας που συνδέεται με την ασφάλεια**. Οι εργασίες της ομάδας αυτής έχουν ήδη προχωρήσει και στις αρχές του 2004 αναμένεται να υποβληθούν οι πρώτες προτάσεις. Η κοινοτική χρηματοδότηση θα ανέλθει σε 65 εκατ. ευρώ για διάστημα 3 ετών.

3.2 Κινητοποίηση χρηματοδοτικών πόρων

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη καταθέτει νέες και καινοτόμες προτάσεις για την άντληση των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων, ούτως ώστε να ικανοποιηθούν οι πολιτικές φιλοδοξίες της Ένωσης, όπως καθορίζονται στη Στρατηγική της Λισσαβώνας, για αύξηση των συνολικών επενδύσεων και της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στα δίκτυα και τη γνώση (ΔΕΔ μεταφορών και ενέργειας, ευρυζωνικές επικοινωνίες και ηλεκτρονικά ΔΕΔ, καθώς και σχέδια έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας). Σήμερα, η αφθονία αποταμιευτικών κεφαλαίων και το εξαιρετικά υψηλό κύρος που απολαμβάνουν τα δάνεια της ΕΤΕπ στις παγκόσμιες χρηματοοικονομικές αγορές προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία για την κινητοποίηση όλου του διαθέσιμου δυναμικού. Κατά συνέπεια, θα αποδυθούμε με ακόμη μεγαλύτερη αποφασιστικότητα στην προσπάθεια οικοδόμησης του μέλλοντος της Ένωσης και θα δεσμευθούμε στην υλοποίηση των αποτελεσματικών επενδυτικών σχεδίων που προαναφέρθηκαν, σχεδίων που θα αποδώσουν τους καρπούς τους σε έναν περισσότερο μακροπρόθεσμο ορίζοντα και που βρίσκονται στο επίκεντρο της σημερινής και μελλοντικής ανταγωνιστικότητας και συνοχής της Ευρώπης.

Ιδιαίτερη πρόοδος επιτελέστηκε, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να διοχετευθεί η κοινοτική χρηματοδότηση προς υποστήριξη αυτής της πρωτοβουλίας.

Η συμβολή του κοινοτικού προϋπολογισμού

Η πρωτοβουλία επιζητά έναν ακόμη περισσότερο ενεργό ρόλο των δημόσιων αρχών σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Εκμεταλλεύεται όλα τα πρόσθετα περιθώρια ελιγμών που προσφέρουν οι δημόσιοι πόροι σε κοινοτικό επίπεδο στο πλαίσιο των σημερινών δημοσιονομικών προοπτικών, προκειμένου να κινητοποιήσει ιδιωτικούς χρηματοδοτικούς πόρους για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων προτεραιότητας που καλύπτουν το σύνολο της Κοινότητας. Δεν ζητείται καμία συνολική αύξηση των δημόσιων προϋπολογισμών. Η πρωτοβουλία παρέχει στα κράτη μέλη καθοδήγηση και βάσιμους λόγους για να εξετάσουν τις δυνατότητες αναπροσανατολισμού των δημόσιων δαπανών τους προς όφελος των επενδυτικών σχεδίων προτεραιότητας.

διαθέτει προϋπολογισμό 2,5 εκατ. ευρώ για περίοδο 2 ετών. Ο προϋπολογισμός του Ευρωπαϊκού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Σιδηροδρομικών Ερευνών ανέρχεται μόλις σε 800.000 ευρώ.

Ο κοινοτικός προϋπολογισμός και η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη

- Η **γραμμή ΔΕΔ του προϋπολογισμού** συμβάλλει με περίπου 600 εκατ. ευρώ ετησίως στη χρηματοδότηση έως του 10% των συνολικών δαπανών των σχεδίων.
- Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου, τα **διαρθρωτικά ταμεία** προβλέπεται να υποστηρίξουν επενδύσεις σε έργα υποδομής (ενέργεια, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες), σε σχέδια έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και σε προγράμματα ενίσχυσης της καινοτομίας μέχρι ποσού περίπου 54 δισ. ευρώ. Ειδικότερα, οι πόροι του Ταμείου Συνοχής μπορούν να κινητοποιήσουν έως 1,5 δισ. ευρώ ετησίως για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε έργα υποδομής στις 4 χώρες συνοχής, επί πλέον της συμβολής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): διατέθηκαν 10 δισ. ευρώ για την υποστήριξη δραστηριοτήτων που συνδέονται με την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) παρέχει 20 δισεκατομμύρια ευρώ για δεξιότητες ΤΠΕ (τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας) και 7 δισεκατομμύρια ευρώ για δεξιότητες επιχειρηματικότητας.
- Το **6ο πρόγραμμα-πλαίσιο στον τομέα της έρευνας** διαθέτει 17,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε διάστημα τεσσάρων ετών για την υποστήριξη επενδύσεων Ε&Α στην Ευρώπη. Επί του παρόντος, τα προγράμματα εργασίας του αναπροσαρμόζονται, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή τους υποστηρίζει τις σχετικές δράσεις της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη, και ιδίως τη δημιουργία των τεχνολογικών πλατφορμών, στα πλαίσια των ευρύτερων προσανατολισμών του προγράμματος.
- Η Επιτροπή μελετά τη δημιουργία ενός καινοτόμου **μηχανισμού εγγυήσεων για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα σε κοινοπραξίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΚΔΙΤ) για σχέδια ΔΕΔ**. Ο μηχανισμός εγγυήσεων θα παρέχει χρονικά περιορισμένη κάλυψη για ειδικούς κινδύνους, κατά το διάστημα αμέσως μετά τη φάση κατασκευής, κινδύνους οι οποίοι σήμερα καλύπτονται ανεπαρκώς από τις χρηματοοικονομικές αγορές. Οι πρώτες εκτιμήσεις δείχνουν ότι οι πόροι που θα διατεθούν στον εν λόγω μηχανισμό θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τριπλάσια χρηματοδοτική ικανότητα. Ο νέος μηχανισμός εγγυήσεων πρέπει να χρηματοδοτείται εν μέρει από τους δημοσιονομικούς πόρους που διατίθενται για τα ΔΕΔ, από τα ασφάλιστρα κινδύνου που θα καταβάλλουν οι δικαιούχοι και από τους τόκους που θα εισπράττονται από το μηχανισμό εγγυήσεων. Ο μηχανισμός πρέπει να συνοδεύεται από αντίστοιχες δεσμεύσεις των κρατών μελών, ενώ θα μπορούσε να συμπληρώνεται από δάνεια/εγγυήσεις της ΕΤΕπ. Πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της εφαρμογής τεχνικών ΚΔΙΤ στον τομέα της έρευνας.

Ο ρόλος του ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Η υποστήριξη από την ΕΤΕπ επισημάνθηκε από πολλές κυβερνήσεις ως παράγοντας βασικής σημασίας για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής βιωσιμότητας των επενδύσεων περισσότερο μακροπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα και, ιδίως, για τη δημιουργία των προϋποθέσεων που μπορούν να συμβάλουν στην κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και στη δημιουργία κοινοπραξιών μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Υπάρχουν προφανείς συνέργειες μεταξύ ορισμένων μέτρων πολιτικής που εξαγγέλλονται στην πρωτοβουλία και των εργασιών της ΕΤΕπ. Π.χ., η ΕΤΕπ ενδέχεται να είναι σε θέση να υποστηρίξει την έμπρακτη συνεργασία μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων και φορέων στα πλαίσια του 6ου προγράμματος-πλαισίου έρευνας, δηλ. τις ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες, και να διευκολύνει την ανάπτυξη των ευρυζωνικών επικοινωνιών σε περιοχές όπου η σχετική υποδομή είναι ανεπαρκής. Οι βελτιώσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα σχέδια μεγάλης εμβέλειας ή για τα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου ευρωπαϊκής κλίμακας μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των δαπανών και των κινδύνων, προσφέροντας στον όμιλο της ΕΤΕπ νέες δυνατότητες συμβολής.

Η ΕΤΕπ διαδραμάτισε ιδιαίτερο ρόλο στην προώθηση των διευρωπαϊκών σχεδίων και στην υποστήριξη των προσπαθειών για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας. Κατά την τελευταία δεκαετία, χορήγησε δάνεια ύψους 50 δισ. ευρώ για τα διευρωπαϊκά δίκτυα στην Ένωση, ενώ έχουν εγκριθεί επιπλέον δάνεια ύψους 10 δισ. ευρώ για τις υπό προσχώρηση χώρες. Βοήθησε επίσης στην υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων από κοινοπραξίες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα μέσω δανείων που υπερέβησαν τα 10 δισ. ευρώ κατά τα τελευταία έτη, καθώς επίσης και μέσω εγγυήσεων και άλλων μορφών ενίσχυσης. Δέσμευσε επίσης 15 επιπλέον δισ. ευρώ για τους στόχους της Λισσαβώνας που αφορούν τη γνώση κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης της πρωτοβουλίας της i2i.

Η ΕΤΕπ δεσμεύθηκε σαφώς, στα πλαίσια του υφιστάμενου προγραμματισμού της, να διαθέσει ως το τέλος της δεκαετίας περίπου 50 δισ. ευρώ για την υποστήριξη επενδύσεων στον τομέα των ΔΕΔ μέσω ενός νέου μηχανισμού επενδύσεων, καθώς και 40 επιπλέον δισ. ευρώ για την υποστήριξη της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας μέσω της συνέχισης της πρωτοβουλίας της "Καινοτομία 2010", η οποία αποσκοπεί στην υποστήριξη της μετάβασης προς την οικονομία της γνώσης (περιλαμβανομένων των ευρυζωνικών επικοινωνιών και των ηλεκτρονικών ΔΕΔ). Αυτοί οι ειδικοί μηχανισμοί θα συμπληρώνονται με τη συνεχή υποστήριξη που παρέχει η ΕΤΕπ μέσω εγγυήσεων και μέσω του διαρθρωμένου χρηματοδοτικού μηχανισμού της, καθώς και με τη συνεχή στήριξη που παρέχει διά του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων που επενδύουν σε καινοτόμες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας στα στάδια της αρχικής ώθησης, της εκκίνησης και της ανάπτυξης.

Επιπροσθέτως, η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί επίσης επενδύσεις με έμμεση συνιστώσα ΕΑΚ (έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία), όπως, π.χ., δραστηριότητες κατάρτισης, πράγμα ουσιώδους σημασίας για να μπορεί το εργατικό δυναμικό να εφαρμόζει και να αναπτύσσει την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες. Η ΕΤΕπ δάνεισε κατά τα τελευταία έτη σημαντικά ποσά (1-1,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως) για δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η ΕΤΕπ και η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη

- **Η ΕΤΕπ** είναι έτοιμη να χορηγήσει δάνεια ύψους 50 εκατ. ευρώ, στα πλαίσια ενός μηχανισμού επενδύσεων ΔΕΔ (TIF), με στόχο να υποστηρίξει σχέδια προτεραιότητας στον τομέα των ΔΕΔ.
- **Οι επενδύσεις της ΕΤΕπ στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία.** Η ΕΤΕπ έχει ήδη δεσμεύσει 15,3 δισ. ευρώ μετά τη δρομολόγηση, το 2002, της πρωτοβουλίας της i2i. Σκοπός της είναι να συνεχίσει και να αναπτύξει τις δραστηριότητες αυτές υπέρ της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας βάσει της πρωτοβουλίας της "Καινοτομία 2010", που περιλαμβάνει επίσης εφαρμογές που συνδέονται με τις ευρυζωνικές επικοινωνίες και τα ηλεκτρονικά ΔΕΔ, καθώς και προγράμματα κατάρτισης. Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας αυτής θα διατεθούν πρόσθετα ποσά ύψους έως 40 δισεκατομμυρίων ευρώ μέχρι το 2010 και θα δημιουργηθεί μια ευρύτερη δέσμη μέσων καλύτερα προσαρμοσμένων στις ανάγκες.
- Η ΕΤΕπ είναι έτοιμη να ενισχύσει τη χρηματοδοτική της ικανότητα βάσει του **διαρθρωμένου χρηματοδοτικού μηχανισμού (SFF)**, πράγμα σημαντικό για την υποστήριξη που παρέχει τόσο στα ΔΕΔ όσο και στην ΕΑΚ.
- **Υποστήριξη της καινοτομίας μέσω επιχειρηματικών κεφαλαίων.** Η υποστήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων, περιλαμβανομένου του κοινοτικού «Μηχανισμού Εκκίνησης του EMT», ανέρχεται σε 2,5

δισ. ευρώ, τα οποία κατανέμονται σε 185 ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων, που υποστηρίζουν 1500 επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας μέχρι ποσού 10 δισ. ευρώ. Η ΕΤΕπ έχει δεσμευθεί να διαθέσει στο σχετικό αποθεματικό ένα επιπλέον ποσό ύψους 500 εκατομμυρίων ευρώ, πράγμα που θα επιτρέψει στο ΕΤαΕ να αυξήσει το επίπεδο των επενδύσεων του κατά περίπου 1 δισεκατομμύριο ευρώ δυνάμει της εντολής για τα επιχειρηματικά κεφάλαια (Risk Capital Mandate).

Προτάσεις για την περαιτέρω ενίσχυση των εν εξελίξει ενεργειών

Πέρα από τις δεσμεύσεις αυτές, μελετάται ένα ευρύ φάσμα καινοτόμων χρηματοοικονομικών προτάσεων· συγκεκριμένα:

- Η δυνατότητα της ΕΤΕπ να χρησιμοποιήσει (ένα μέρος από) τα ετήσια πλεονάσματά της για τη χρηματοδότηση αποθεματικών με στόχο την ενίσχυση του διαρθρωμένου χρηματοδοτικού μηχανισμού (SFF) και την αύξηση του ποσοστού των κινδύνων που αναλαμβάνει στα πλαίσια των επενδυτικών σχεδίων προτεραιότητας. Π.χ., η διάθεση ενός ποσού της τάξεως των 200 δισ. ευρώ στο αποθεματικό του SFF καθιστά δυνατή, με βάση τις απαιτήσεις που ισχύουν σήμερα όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, την αύξηση κατά 1,3 δισ. ευρώ των πόρων που θα είναι διαθέσιμοι για τη χρηματοδότηση νέων πράξεων SFF. Επιπροσθέτως, η ΕΤΕπ θα επανεξετάσει τις βασικές παραμέτρους του SFF κατά τρόπον ώστε να αυξήσει τη συνολική χρηματοδοτική της ικανότητα, παραμένοντας ωστόσο μέσα στα πλαίσια των υγιών τραπεζικών πρακτικών.
- Η ΕΤΕπ θα μπορούσε να διαθέσει ένα επιπλέον ποσό 500 εκατ. ευρώ στα αποθεματικά της για να αυξήσει τις δυνατότητες επένδυσης του ΕΤαΕ σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων. Με τον τρόπο αυτό θα προκύψουν επιπλέον χρηματοδοτικές δυνατότητες ύψους 1 δισ. ευρώ περίπου. Επιπροσθέτως, θα επιτραπεί στο ΕΤαΕ να χρηματοδοτεί και σχέδια που βρίσκονται στη φάση της ανάπτυξης μετά τα στάδια αρχικής ώθησης και εκκίνησης.
- Το ΕΤαΕ προτίθεται να αναπτύξει εντονότερη δραστηριότητα στους τομείς των επιχειρηματικών κεφαλαίων και των εγγυήσεων, παρά τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στην αγορά. Το ΕΤαΕ θα ενισχύσει τη συμβουλευτική και τεχνική του υποστήριξη σε ΜΜΕ, καλύπτοντας την εμπορία προϊόντων έρευνας και ανάπτυξης, τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα συστήματα εγγυήσεων, καθώς και τις μικροπιστώσεις και, γενικότερα, την ανάπτυξη μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής. Επιπροσθέτως, το Ταμείο είναι έτοιμο να εκπονήσει μελέτη σκοπιμότητας και να προσδιορίσει τους όρους λειτουργίας ενός νέου μέσου επενδύσεων σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα συνδέει κέντρα αριστείας διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών και θα αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος χρηματοδότησης που χωρίζει την έρευνα από τις επενδύσεις αρχικής φάσης.
- Η ΕΤΕπ προτίθεται να υποβάλει πρόταση για τη δημιουργία ενός μέσου που θα αποσκοπεί ειδικά στη κάλυψη των αναγκών των επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούν επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους, σχεδίων ο προϋπολογισμός των οποίων υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο δανειοδοτικό όριο (25 εκατ. ευρώ). Η πρόταση αυτή αναμένεται να ωφελήσει επίσης και τις επενδύσεις στους τομείς της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- Η ΕΤΕπ σκοπεύει να διαδραματίσει πιο δραστήριο ρόλο και να ενισχύσει το θεσμικό της ρόλο σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα,

θέτοντας στη διάθεση των ενδιαφερομένων την εκτεταμένη πείρα και εμπειρογνωμοσύνη της στην ανάπτυξη κοινοπραξιών μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τόσο σε επίπεδο γενικής πολιτικής όσο και σε επίπεδο σχεδίων, όταν ενδείκνυται. Επιπροσθέτως, θα μπορούσε να διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην ανάπτυξη μηχανισμών χρηματοδότησης της τιτλοποίησης για έργα υποδομής.

- Η ΕΤΕπ και η Επιτροπή προτίθενται να διερευνήσουν περαιτέρω τις δυνατότητες επέκτασης των εγγυήσεων μαζί με τον ασφαλιστικό κλάδο και τις κεφαλαιαγορές.
- Η Επιτροπή προτίθεται να διερευνήσει μαζί με τον όμιλο της ΕΤΕπ τη δυνατότητα ανάπτυξης κατάλληλων μέσων για την υποστήριξη της αύξησης των επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου σε περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

4. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- (1) Ενόψει των εξελίξεων που έλαβαν χώρα από τον Ιούλιο του 2003, όταν δρομολογήθηκε η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη, η Επιτροπή διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου.

Σύσταση 1: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα μπορούσε να εγκρίνει το πεδίο και την κλίμακα της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη ως μέσου ενίσχυσης της δέσμευσης που έχει αναλάβει η Ένωση για την τόνωση της ανάπτυξης, την αύξηση των θέσεων απασχόλησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

- (2) Επιβάλλεται η ταχεία επίτευξη προόδου για ορισμένες βασικές προτάσεις που εκκρεμούν ενώπιον του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προκειμένου να προσδιοριστούν οι προτεραιότητες για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών (κυρίως σιδηροδρομικά έργα), να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της χρηματοδότησης σχεδίων ΔΕΔ στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των νέων μέσων επικοινωνιών, να προβλεφθεί μεγαλύτερη ασφάλεια για τις επενδύσεις σε σχέδια μεταφορών, να γίνει το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις συμβατό με τις ανάγκες περίπλοκων σχεδίων υποδομής, όπως τα ΔΕΔ, και να συμπληρωθεί και βελτιωθεί το κανονιστικό πλαίσιο με άλλους τρόπους που θα ενθαρρύνουν την Ε&Α και την καινοτομία κάνοντας τις περισσότερες ελκυστικές για τον ιδιωτικό τομέα.

Σύσταση 2: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα μπορούσε να καλέσει το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2004:

- να εγκρίνουν τις προτεινόμενες τροποποιήσεις των χρηματοδοτικών ρυθμίσεων για τα διευρωπαϊκά δίκτυα, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών ΔΕΔ·
- να καταλήξουν σε κοινή θέση για τις νέες κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΔ-Μ, με στόχο την έγκρισή τους έως το τέλος του 2004·
- να εγκρίνουν το νομοθετικό πακέτο που εκσυγχρονίζει το κεκτημένο του τομέα των δημόσιων συμβάσεων και το οποίο, ειδικότερα, θα δώσει τη δυνατότητα εφαρμογής διαδικασιών ανταγωνιστικού διαλόγου μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των υποβαλλόντων προσφορά·
- να εκδώσουν τον κανονισμό για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Πριν από τον Ιούνιο του 2004

- να εγκρίνουν την πρόταση τροποποίησης του συστήματος της "ευρωβινιέτας".
 - να καταλήξουν σε κοινή θέση σχετικά με τις προτάσεις που αφορούν τη φορολογία των μητρικών και θυγατρικών εταιρειών και τις συγχωνεύσεις.
- (3) Για να μεγιστοποιηθεί ο δυνητικός αντίκτυπος της κοινοτικής χρηματοδότησης στην προσέλκυση ιδιωτικών χρηματοδοτικών πόρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων, η Επιτροπή, η ΕΤΕπ και τα κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν και να εξακολουθήσουν να αναπτύσσουν καινοτόμες λύσεις που να είναι σε θέση να τονώσουν τις επενδύσεις.

Σύσταση 3: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα μπορούσε να καλέσει:

α) τα κράτη μέλη:

- να συμπεριλάβουν στις εκθέσεις τους για την εφαρμογή των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών του 2003 περιγραφή του τρόπου με τον οποίο επιδίωξαν την επίτευξη του στόχου του “(...) αναπροσανατολισμού - στο πλαίσιο πάντοτε των συνολικών δημοσιονομικών περιορισμών - των δημόσιων δαπανών προς ευνοϊκές για την ανάπτυξη επενδύσεις σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο και στη γνώση”¹³.
- να αξιοποιήσουν την ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία και τη διάθεση του αποθεματικού απόδοσης το 2004, για να ενισχύσουν τις συνδεδεμένες με τη στρατηγική της Λισσαβώνας δραστηριότητες υπέρ της έρευνας και της καινοτομίας. Στο πλαίσιο αυτό, το αποθεματικό απόδοσης για τις περιφέρειες που δεν υπάγονται στο στόχο 1 ανέρχεται σε σχεδόν 1 δισεκατομμύριο ευρώ.
- να εφαρμόσουν εθνικές στρατηγικές για να τονώσουν την ανάπτυξη των ευρυζωνικών επικοινωνιών, αυξάνοντας την κάλυψη των ανεπαρκώς εξυπηρετούμενων περιοχών, επιταχύνοντας την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε δημόσιες διοικητικές υπηρεσίες, σχολεία και νοσοκομεία και προωθώντας τη χρήση ευρυζωνικών μέσων από τους κρατικούς φορείς και την ανάπτυξη ευρυζωνικών υπηρεσιών.
- να εντείνει τη συγκριτική αξιολόγηση, την ανταλλαγή εμπειριών και την προετοιμασία μεταρρυθμίσεων με αμοιβαία συνεκτικό τρόπο για την επίτευξη προόδου προς την κατεύθυνση του στόχου του 3% του ΑΕγχΠ για την Ε&Α, με σκοπό τη λήψη μιας πρώτης σειράς αποτελεσμάτων έως τα μέσα του 2004.

β) τον όμιλο της ΕΤΕπ:

- να εφαρμόσει ταχέως το μερίδιο που του αναλογεί από την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη και να λάβει τις κατάλληλες αποφάσεις για να προσαρμόσει τα χρηματοοικονομικά του μέσα στις συγκεκριμένες ανάγκες των επιμέρους τομέων, στα πλαίσια των υγιών τραπεζικών πρακτικών.

¹³ Σύσταση 14 [σ. 8 στο COM(2003) 170 τελικό/2 της 24/07/2003].

- να ενισχύσει την ικανότητα της Τράπεζας να χρηματοδοτεί επενδύσεις και να αναλαμβάνει περισσότερους κινδύνους στα πλαίσια επενδυτικών σχεδίων προτεραιότητας, περιλαμβανομένης, εν ανάγκη, της σημαντικής αύξησης του ειδικού αποθεματικού του διαρθρωμένου χρηματοδοτικού μηχανισμού (SFF)·
- να αξιοποιήσει τα υπάρχοντα περιθώρια ελιγμών στα πλαίσια των σημερινών χρηματοδοτικών μηχανισμών του προκειμένου να υποστηρίξει τις εθνικές δράσεις που αναλαμβάνονται για την ταχεία εφαρμογή των σχεδίων προτεραιότητας που επισημαίνονται στην παρούσα πρωτοβουλία·
- να ενισχύσει το επενδυτικό δυναμικό του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και, για το σκοπό αυτό, να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να αυξήσει τη χρηματοδοτική του ικανότητα κατά 1 δις. ευρώ και επίσης να χρηματοδοτεί σχέδια που βρίσκονται στην φάση της ανάπτυξης πέρα από τα στάδια αρχικής ώθησης και εκκίνησης·
- να δημιουργήσει ένα ειδικό μέσο για την αντιμετώπιση των αναγκών των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους, τα οποία υπερβαίνουν το συνολικό ανώτατο δανειοδοτικό όριο (25 εκατ. ευρώ). Η ρύθμιση αυτή αναμένεται να ωφελήσει επίσης και τις επενδύσεις στους τομείς της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας·
- να διερευνήσει όλες τις εναλλακτικές δυνατότητες και να καταρτίσει προτάσεις για τη διαμόρφωση ενός νέου συνόλου καινοτόμων σχημάτων, ούτως ώστε να διευρυνθεί η δέσμη των μέσων που είναι διαθέσιμα για την υποστήριξη των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στους τομείς των επιχειρηματικών κεφαλαίων και των εγγυήσεων, και, για το σκοπό αυτό, να ενισχύσει την ικανότητά του να χορηγεί εγγυήσεις και να χρησιμοποιήσει τις συμβουλευτικές του υπηρεσίες για τη διάρθρωση καινοτόμων χρηματοδοτικών σχημάτων για τις ΜΜΕ·
- να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα και να προσδιορίσει τους όρους λειτουργίας ενός νέου μέσου επενδύσεων σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα συνδέει κέντρα αριστείας διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών και θα αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος χρηματοδότησης που χωρίζει την έρευνα από τις επενδύσεις αρχικής φάσης.

(4) Η Επιτροπή, το Συμβούλιο και η ΕΤΕπ θα καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για τη λεπτομερέστερη επεξεργασία αυτής της πρωτοβουλίας πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου και την προώθηση των δράσεων πολιτικής που επισημάνθηκαν τον περασμένο Ιούλιο.

Σύσταση 4: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλείται να σημειώσει την πρόθεση της Επιτροπής:

Έως το Δεκέμβριο του 2003

- να υποβάλει πρόταση σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη και να καταρτίσει λεπτομερή "χάρτη πορείας" για τα μέτρα που εκκρεμούν πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου του 2003·
- να προτείνει προπαρασκευαστική δράση για τη σχετιζόμενη με την ασφάλεια έρευνα, με προϋπολογισμό 65 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2004-2006·

- να απλουστεύσει τις διαδικασίες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις ενισχύσεις E&A, σύμφωνα με το σχέδιο κανονισμού που τελεί υπό διαβούλευση και αναμένεται να εγκριθεί έως το τέλος του 2003. Η Επιτροπή θα εξετάσει την ανάγκη για δημόσια υποστήριξη των μικρών νεοσύστατων εταιρειών εντάσεως έρευνας όσον αφορά τον ανταγωνισμό και τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων·
- να προτείνει τροποποίηση του ισχύοντος εταιρικού δικαίου, προκειμένου να διευκολυνθούν οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις·
- να εξετάσει τη σκοπιμότητα δημιουργίας ενός καινοτόμου μηχανισμού εγγυήσεων για την υποστήριξη της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα σε κοινοπραξίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για σχέδια ΔΕΔ.

Έως τον Ιούνιο του 2004

- να δημοσιεύσει Πράσινη Βίβλο σχετικά με τα κανονιστικά ζητήματα που συνδέονται με τις κοινοπραξίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα·
- να καταρτίσει προτάσεις για μια πιθανή εναρμονισμένη ευρωπαϊκή χρηματοδοτική δομή, προκειμένου να διασφαλιστεί η φορολογική διαφάνεια των πράξεων επιχειρηματικού κεφαλαίου·
- να ολοκληρώσει τη διαδικασία δρομολόγησης μιας πρώτης δέσμης ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών.

Παράρτημα 1 : Ένας «χάρτης πορείας» για τη γνώση και τα δίκτυα

Έως το Δεκέμβριο του 2003

- Απλούστευση των διαδικασιών που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ, περιλαμβανομένων των κανόνων για τις ενισχύσεις E&A (Επιτροπή)
- Δρομολόγηση προπαρασκευαστικής δράσης για τη συνδεόμενη με θέματα ασφάλειας έρευνα
- Προτάσεις ΔΕΔ: προτεραιότητες για τα δίκτυα μεταφορών και προσαρμοσμένοι κανόνες χρηματοδότησης για τα ΔΕΔ μεταφορών και ενέργειας
- Προτάσεις για τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας περί εταιρικού δικαίου με στόχο τη διευκόλυνση των διασυνοριακών συγχωνεύσεων
- Εφαρμογή εθνικών στρατηγικών στον τομέα των ευρυζωνικών επικοινωνιών
- Ενδιάμεση επανεξέταση των διαρθρωτικών ταμείων
- Εξέταση της αρχικής προόδου από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου

Έως το Μάρτιο του 2004

- Πολιτική συμφωνία σχετικά με τα σχέδια προτεραιότητας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης των ΔΕΔ στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας
- Τελική έγκριση των μέτρων που εκκρεμούν για τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων και για το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Έως τον Ιούνιο του 2004

- Τελική έγκριση των προτάσεων για την τροποποίηση του συστήματος της «ευρωβινιέτας»
- Συμφωνία για τις προτάσεις σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των μητρικών και θυγατρικών εταιρειών και των συγχωνεύσεων
- Πράσινη Βίβλος για τις κοινοπραξίες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και για το δίκαιο περί δημοσίων συμβάσεων
- Προτάσεις της Επιτροπής για μια πιθανή εναρμονισμένη ευρωπαϊκή χρηματοδοτική δομή, με σκοπό να διασφαλιστεί η φορολογική διαφάνεια των πράξεων επιχειρηματικού κεφαλαίου
- Συμπλήρωση της δημιουργίας της πρώτης δέσμης ευρωπαϊκών τεχνολογικών πλατφορμών από την Επιτροπή

Έως το Δεκέμβριο του 2004

- Τελική έγκριση των σχεδίων προτεραιότητας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και των κανόνων χρηματοδότησης των ΔΕΔ στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας

Επιπροσθέτως, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται στενά με την ΕΤΕπ με στόχο τη διαμόρφωση προτάσεων για την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη.

"Χάρτης πορείας" ΕΤΕπ/ΕΤαΕ

Απρίλιος 2003 / Ιούνιος 2003: το Διοικητικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Διοικητών εγκρίνουν τη δρομολόγηση της πρωτοβουλίας "Καινοτομία 2010".

Οκτώβριος 2003: πρόταση στο Διοικητικό Συμβούλιο για τη διάθεση νέων πόρων για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου (500 εκατ.) και για πράξεις SFF (250 εκατ.)· εν συνεχεία, πρόταση στο Συμβούλιο των Διοικητών.

Οκτώβριος 2003: πρόταση στο Διοικητικό Συμβούλιο για τη θέσπιση ειδικού μέσου για τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους, ιδίως στον τομέα της ΕΑΚ· καθορισμός σχετικών κατευθυντήριων γραμμών εργασίας από κοινού με την Επιτροπή.

Δεκέμβριος 2003: έγκριση του εταιρικού επιχειρησιακού σχεδίου (COP) της ΕΤΕπ για την περίοδο 2004-2006, περιλαμβανομένης της συμβολής της ΕΤΕπ στην πρωτοβουλία για την ανάπτυξη. Επίσημη δρομολόγηση του μηχανισμού επενδύσεων ΔΕΔ (TIF). Αναπροσανατολισμός της πρωτοβουλίας "Καινοτομία 2010" και ευθυγράμμισή της με την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη.

Δεκέμβριος 2003: Δρομολόγηση από το ΕΤαΕ (με χρηματοδότηση από τη ΓΔ Έρευνας) της μελέτης σκοπιμότητας/των επιχειρησιακών ρυθμίσεων για ένα νέο μέσο επενδύσεων σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου που θα συνδέει κέντρα αριστείας και θα αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ έρευνας και επενδύσεων αρχικής φάσης. Η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει στην εφαρμογή ενός πειραματικού σχεδίου κατά τα μέσα του 2004.

Δεκέμβριος 2003: έγκριση του COP του ΕΤαΕ, περιλαμβανομένης της υποβολής προτάσεων για μια νέα δέσμη καινοτόμων μηχανισμών που θα υποστηρίζουν τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα των επιχειρηματικών κεφαλαίων, κατά το πρότυπο του μηχανισμού ΕΤαΕ-ERP που θεσπίστηκε στη Γερμανία, με στόχο να τονωθούν οι επενδύσεις στην ΕΑΚ. Το COP θα περιλαμβάνει επίσης προτάσεις για την ενίσχυση, το 2004, των δυνατοτήτων χορήγησης εγγυήσεων και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για πράξεις που συνδέονται με τις ΜΜΕ.

Μάρτιος 2004: έκθεση προόδου σχετικά με την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη, με αναφορά στα μέτρα που θεσπίστηκαν και τις πρώτες εν εξελίξει ή προσδιορισθείσες ενέργειες (επίσης εν όψει του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου).

Ιούνιος 2004: ενδιάμεση εξέταση του COP και της συμβολής της ΕΤΕπ στην πρωτοβουλία για την ανάπτυξη· έκθεση στο Συμβούλιο των Διοικητών.

Δεκέμβριος 2004: έγκριση του εταιρικού επιχειρησιακού σχεδίου της ΕΤΕπ για την περίοδο 2005-2007, περιλαμβανομένων πιθανών προσαρμογών στη συμβολή της ΕΤΕπ στην πρωτοβουλία για την ανάπτυξη.

Παράρτημα 2 : Συνοπτική παρουσίαση των δράσεων / αναφορά των σχετικών πόρων της ΕΕ

Ο πίνακας αυτός συνοψίζει τις κυριότερες δράσεις της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη. Αναφέρει, κατά περίπτωση, τους σχετικούς πόρους της ΕΕ, επισημαίνοντας παράλληλα ότι το βασικό ρόλο για τις επενδύσεις στα δίκτυα και τη γνώση πρέπει να τον αναλάβει ο ιδιωτικός τομέας.

ΔΡΑΣΗ	ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
Δίκτυα	
<i>Μεταφορές</i> Σχέδια προτεραιότητας και επικαιροποιημένοι κανόνες χρηματοδότησης	Συνολικές απαιτούμενες επενδύσεις έως το 2020: 220 δισ. ευρώ (160 δισ. ευρώ έως το 2010) <u>Τρέχουσα κοινοτική υποστήριξη</u> ΔΕΔ-μεταφορών της ΕΕ 600 εκατ. ευρώ ετησίως Μηχανισμός επενδύσεων ΔΕΔ (TIF) της ΕΤΕπ 50 δισ. ευρώ 2004-2010 Ταμείο Συνοχής Δυνατότητα διάθεσης 1,5 δισ. ευρώ για επενδύσεις υποδομής (2000-2006)
Πρόταση για την «ευρωβινιέτα»	Δεν έχει εφαρμογή
Galileo	ΔΕΔ-μεταφορών της ΕΕ 550 εκατ. ευρώ (2002-2005) 6ο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης 100 εκατ. ευρώ (2003-2006)
<i>Ευρεία ζώνη και ηλεκτρονικά ΔΕΔ</i> Σχέδιο δράσης eEurope 2005 Απόφαση για τη χρηματοδότηση ηλεκτρονικών ΔΕΔ	Υποστήριξη ευρυζωνικών επικοινωνιών και άλλων τηλεπικοινωνιακών δικτύων από τα διαρθρωτικά ταμεία 5,5 δισ. ευρώ (2000-2006) Πρόγραμμα για τα ηλεκτρονικά ΔΕΔ 400 εκατ. ευρώ (2000-2005) 6ο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης 4 δισ. ευρώ για τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας (2000-2006)
<i>Δράση για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών σχεδίων</i> Αντιμετώπιση των κανονιστικών θεμάτων που συνδέονται με τις κοινοπραξίες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (Πράσινη Βίβλος) Προτάσεις για τη φορολογική μεταχείριση των μητρικών και θυγατρικών εταιρειών και των συγχωνεύσεων	Δεν έχει εφαρμογή Δεν έχει εφαρμογή

Γνώση	
Έρευνα και ανάπτυξη Ευρωπαϊκές τεχνολογικές πλατφόρμες σε βασικούς τομείς, π.χ. στην αεροναυτική, το υδρογόνο, τις νανοτεχνολογίες κ.λπ. Υποστήριξη για τις νεοσύστατες και τις υψηλής τεχνολογίας ΜΜΕ	6ο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης 17,5 δισ. ευρώ (2003-2006) Η υποστήριξη της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας από τα διαρθρωτικά ταμεία ανέρχεται σε 10,5 δισ. ευρώ (2000-2006) Πρόγραμμα i2i και πρωτοβουλία «Καινοτομία 2010» της ΕΤΕπ +/- 50 δισ. ευρώ (2000-2010) Υποστήριξη ΕΤαΕ σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων, περιλαμβανομένου του κοινοτικού μηχανισμού εκκίνησης EMT 2,5 δισ. ευρώ (θα αυξηθεί κατά 1 δισ.)
Κατάρτιση σε θέματα καινοτομίας και έρευνας	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 20 δισ. ευρώ για δεξιότητες ΤΠΕ και 7 δισ. ευρώ για δεξιότητες επιχειρηματικότητας (2000-2006)
Προπαρασκευαστική δράση για τη συνδεόμενη με θέματα ασφάλειας έρευνα	Προϋπολογισμός ΕΕ 65 εκατ. ευρώ (2004-2006)
Απλούστευση των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Δεν έχει εφαρμογή
Πιθανή εναρμονισμένη ευρωπαϊκή δομή για τα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου	Δεν έχει εφαρμογή